

Per te, ¹ per qui te talem genere parentes, A
Symmache, ne nostram maneat sors dura ta-
[bellam,
Da dextram tenui, et tecum me tolle per undas.
Non facit ad mores credentem fallere sanctos.
Nihil moror, en supplex venio : miserere pre-
[canti,

¹ Per te, per qui te] Miserat Ennodius Parænesis exemplum ad Symmachum patricium, ut eam corripere, lib. viii, epist. 28. Propterea hi versus Paræ-

Vilia divitibus commendans dicta patrouis.
Germina clara
Sumite sicci
Verba parentis.
Nobile dictum est,
Quod bona monstrat.

nesi subjiciuntur. Adonii vero ad Ambrosium et Beatum referendi.

OPUSCULUM SEPTIMUM.

PRÆCEPTUM, QUANDO JUSSI SUNT OMNES EPISCOPI ¹ CELLULANOS HABERE.

Nulli dubium est, hominem qui carnalis concupi- B
scentiæ illecebræ sacri amator instituti, magistra
vivendi arte donuerit, et præceptorum falce cœles-
tum erraticos palmites de conversationis suæ radice
sustulerit, vitali traditurus incendio, fructuosa plan-
taria ad supernum fovere valitura compendium, unde
annuas divina jussa capiunt pensiones, et eum sicut
sinceritate innocentæ, ita opinionis luce gratulari.
Nec honorum facem meritorum maledicentis creden-
dum est exstingui posse conflatu : quomodo et si
dente tangatur invidi splendor vitæ, umbram vene-
natæ oblocutionis excludit. Auctorem repetunt tene-
bræ, quæ ad involvendum jubar aptantur : nitorem
siderum nox infusa non obruit : ad genium claritatis
proficit cum obscuritate confictus : lunaris globi
ministerium die recedente plus rutilat, et placet suo
lumine, dum fugat alienum. Sub externum jus non
mittitur, qui lucem facere, ut auctor, assumit. Sed
quomodo noxiæ mentes desinitis se æstimant senio-
ribus non teneri, putantes prophetarum præcepta
dicentium : Os detrahentis eradicabitur, cum ætate
veterescere ; et valetudinem non habere per tem-
pora ? quasi novellis tantum timor debeatur statutis,
et ad pœnam reos lex annosa non teneat : cum tem-
porum operator Deus, prophetæ usus officio, et
antiqua jusserit, et moderna disponat ; et unus atque
idem boni fabricator instituti, circa homines quod
præmisit in parentibus, servet in posteris. Sed ad
propositum revertamur. Exercentur quidem sanctæ
animæ sermonibus æmulatorum, et ad gloriæ augmenta
deputant, quidquid contra earum meritum accusator D
ingesserit : sicut doctor gentium clamat, homines
oblocutionibus exerceri. Ut solent arbores quæ ad
terræ penetrabilia validis radicibus pervenerunt, de-
spicere flabra ventorum, et certamina procellarum
stabilitate propria animante contemnere : sic illi
repudiantes superstitiosi quæ impacta fuerit caligo
figmenti, per sudum radios bonæ conversationis
ostendunt. Nam dum quis illorum objectis, con-
scientia teste, congregitur, ad triumphum spem interna

¹ Cellulanos habere] Scriptum est ab Ennodio epi-
scopi sui nomine. Cum enim jussi essent a papa aut
synodo (neque enim proditum est), episcopi omnes,
contubernales clericos habere vitæ suæ actuumque
testes, ad amolendas maledicorum calumnias quibus

æstimatione percurrit. Nos tamen quos pastoralis
cura constringit, quibus tuendarum commissa est
animarum diligentia, ne summorum quispiam mini-
morumque dispereat ; maxime cum mali ipsius
recens oculis offeratur exemplum, cum apostolicæ
sedis præsulem, et omnium pene Ecclesiarum gu-
bernacula tractantem, per proximi tumultus incen-
dium inimicorum rabies tali ore momordisset, et in
ruinam suam aliquorum furor sine justa indignatione
surrexerint. Hanc ergo volentes morborum desecare
perniciem, ne in locum iniquæ assertionis nostrorum
aliquis negligentias aucupetur, et similitudine veri-
tatis ad impugnationem fultus occurrat : qui, ut
aiunt, viva hominum testimonia non formidant, dum
quod nefas dictu est, convicti loco deputatur incau-
tus, et fecisse scelus creditur, qui potuisse facere C
perhibetur. Nemo Dei oculos, quam hominis, judi-
cat plus timeri : errorem creditur fovere solitudo,
et profundam nequitiam incomitatus admittere :
quasi cœlo facinora penetrabilibus inclusa non pa-
teant, et vindicari malum non queat, quod homo non
respicit : credentes quod rem studii possint depu-
tare necessitati : et dum homo homini custos est,
alio maledicendi ordine, pudicitiam valeant accom-
modare formidini. Nos quidem vel ex una parte car-
pendi occasiones incidimus : nos supernæ memores
disciplinæ, qualemcumque sacerdotalem dexteram
volentibus perire porrigimus ; et a ruinæ præcipitio
diabolicis actos stimulis retardamus : ut discant
loquaces, vel post decreta præsentia religiosum
D amare silentium.

Nullum ergo sacerdotum, antiquis et modernis
legibus obsequentem, nullumque levitarum, sine
bene probata volumus in quocumque loci manere
persona : vel quem substantiæ exilitas non permi-
serit habere consortem, ipse concellaneus fiat alte-
rius. Publicum sit apud religiosos omne quod geri-
tur ; clandestina repudiatur obscuritas ; multos ha-
beat actuum conscios, qui Deo debet innocentiam.
Videant æmuli, quia qui testes adhibet, vult probari :

vexatus nuper fuerat Symmachus : episcopi, ut par
erat, exemplum secuti, presbyteris item ac diaconis
suarum diocesium id ipsum præceperunt, ut ipsi
quoque sine aliorum contubernio non essent. Cellu-
lanos itaque interpretatur concellaneos, συγκαλλους.

male deprehensa judicetur conversatio, quæ non optat agnosci. Certe vel si mens sit recti conscia, vindicta dignus est, qui alii existit causa periculi: dum enim suspicionibus patefacit accessum, fit fraterni origo discriminis: et qui peccandi fomenta tribuit, ipse jugulum mortis impingit, ut ait divinus et beatus præco: *Noli detrudere, ne eradiceris*. Confessor Ambrosius: Multi non dederunt errori locum, et dederunt suspicioni. Suspicio ista est interitus suspicantis, et quam non caret peccato qui dederit. Unde mansuro cum Dei et Redemptoris nostri ordinatione constituto sancimus, apostolicæ sedis beati

A Petri, vel præsulis ejus auctoritate papæ subnixi, quæ vitia desiderat radicitus amputari, ut nullus religiosorum de memoratis ordinibus, aliter quam præfati sumus, audeat conversari; vel quicumque præsumperint, cum amissione pudoris honorum damna sustineant. Quomodo grande malum est, dicatam Deo personam salutaribus monitis non parere. Nullus secum extraneas habeat mulieres præter personas canonibus designatas; ne agendo taliter, etiamsi vita sit innocens, damnum opinionis incurrat.

¹ *Mulieres canonibus designatas*] Gregorius Magnus lib. vii, epist. 39: *Si qui episcoporum cum mulieribus degunt, nullo modo patiaris, exceptis eis quas*

sacrorum canonum censura permittit: id est matre amita, germana et aliis hujusmodi, de quibus prava non possit esse suspicio.

OPUSCULUM OCTAVUM.

¹ PETITORIUM QUO ABSOLUTUS EST GERONTIUS PUER AGAPITI.

Deus arbiter universitatis et conditor illa res humanas lance dispensat, ut et fideles præmium et pœnam rebelles accipiant. Lassus enim devorum obsequiis valetudinem tribuit: dum muneris oblatione succurrit: perdit laboris memoriam mens terrenis obligata carceribus, quotiens illi vicissitudine subvenitur: in antiquum sudoris juvenescit affectum, qui necessitate gratiæ melle commutat. Sanctorum pœnæ, dum corona quæritur, abjurantur. Cui dubium est, quod nec ad cœlum sine fiducia remunerationis acceditur? Imitanda sunt mortalibus duce sapientia illa, quibus æternus ordo componitur: secutus est animus actibus, unde sumpsit originem, dum Deo devote famulantes quod præstolamur, offerimus. A superna enim conversatione non discrepat, qui talem obsequentibus impendit dominum, qualem sibi vult esse salutis auctorem. Gerontium itaque, cujus a me comperta fides, pudor, integritas, et exigit libertatem, et suis dotibus innotescit, per præsens petitorium a beatitudine vestra Romanæ deprecor

civitatibus gaudere consortio: cujus ego absolutionis non tam largitor, quam testis existo: abjecta enim esset natura designati, nisi moribus vulgaretur. Hunc quidem sum dudum interveniente commutatione mercatus: sed quia nullum est majus commodum quam illud quod serenum examen assequitur; elegi palmam judicii, quam de acquisito habere compendium: ostendit mihi justa prædicti servitus personam non esse servilem. Ergo nominato non tam cupio ingenuitatem tribui, quam refundi: scio quod recte vile nomen expulerit, qui ante ingenuus credit meruit, quam vocari. Remisso ergo ab eo, quod mihi debebatur, obsequio, quam suam esse conversatione docuit, eidem restituo libertatem: supplicans coronæ vestræ, ut gestis ecclesiasticis ex omni obnoxietate solvatur; ut perpetuo Romanæ urbis possit exultare collegio, omni peculio suo sine aliqua imminutione concesso: nec fas est enim de acquisitis quidquam minui, quem polliceor donis etiam potioribus subsequendum.

¹ *Petitorium quo absolutus est Gerontius*] Manumissiones olim in Ecclesia fiebant, beneficio Constantini Magni, cujus exstat lex ad Protogenem episcopum Sardicensem, quæ formulam declarat. cod. De his qui in Ecclesia manumittuntur. *Jam dudum placuit, ut in Ecclesia catholica libertatem domini suis famulis præstare possint, si sub aspectu plebis assistentibus Christianorum antistitibus faciant, ut propter facti memoriam vice actorum interponatur qualiscunque scriptura, in qua ipsi vice testium signent.* Augustinus in sermone nondum edito, sed qui a Nic. Fabro brevi lucem cum aliis expectat: *Servum tuum manumitten-*

dum ducis in ecclesiam: recitatur libellus, aut fit desiderii tui prosecutio. Dicis te servum tuum manumittere, qui tibi in omnibus servaverit fidem. Ejus antiqui moris præclarum hic exemplum in Gerontio servo, quem dominus apud episcopum manumittit. Alterius ergo nomine scriptum hoc etiam opusculum ab Ennodio, Agapiti nimirum, cujus nomen titulo apposui: quia in veteribus libris Gerontius puer ss. dicitur, hoc est suprascripti. Subjicitur autem epistolæ ad Agapitum, quæ est 6 lib. iv.

¹ Editus postea cum aliis 39 ab ipso Sirmondo.

OPUSCULUM NONUM.

¹ BENEDICTIO CEREI.

1. Dignum et justum est. Vere dignum et justum est, ut quod a te, Domine, accepimus, prece saltem

¹ *Benedictio cerei*] Harum alteram, quæ posteriore loco posita est, nunc primum edimus. Pertinent au-

tem ad priscam et solemnem in ecclesia cerei paschalis consuetudinem, cujus auctorem Zosimum pa-

tem ad priscam et solemnem in ecclesia cerei paschalis consuetudinem, cujus auctorem Zosimum pa-